

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של
מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב,
עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

פרשת
צו תשפ"ו

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

יוֹמָא פֶּרֶק ז

א. בָּא לוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל לִקְרוֹת. אִם רָצָה לִקְרוֹת בִּבְגְדֵי בוּץ - קוֹרֵא. וְאִם לֹא - קוֹרֵא בִּאצְטְלִית לָבָן מִשֶּׁלּוֹ. חַזַּן הַכְּנֶסֶת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה וְנוֹתְנוֹ לִרְאשׁ הַכְּנֶסֶת, וְרֹאשׁ הַכְּנֶסֶת נוֹתְנוֹ לַסְּגָן, וְהַסְּגָן נוֹתְנוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל, וְכֹהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמְקַבֵּל וְקוֹרֵא עוֹמֵד: וְקוֹרֵא "אַחֲרֵי־מוֹת" וְ"אַךְ בֶּעָשׂוֹר". וְגוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה וּמַנִּיחוֹ בְּחֵיקוֹ, וְאוֹמֵר: יוֹתֵר מִמַּה שֶׁקָּרָאתִי לִפְנֵיכֶם כָּתוּב כָּאן, וּבֶעָשׂוֹר שֶׁבְּחֻמַּשׁ הַפְּקוּדִים קוֹרֵא עַל פֶּה, וּמְבָרֵךְ עָלֶיהָ שְׁמוֹנָה בְּרָכוֹת, עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוֹדָה, וְעַל הַהוֹדָאָה, וְעַל מְחִילַת הֶעָוֹן, וְעַל הַמִּקְדָּשׁ בִּפְנֵי עַצְמוֹ: וְעַל יִשְׂרָאֵל בִּפְנֵי עַצְמָן, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְעַל הַכֹּהֲנִים בִּפְנֵי עַצְמָן, וְעַל שְׁאָר הַתְּפִלָּה: ב. הָרוֹאֶה כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא - אֵינוֹ רוֹאֶה פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִים. וְהָרוֹאֶה פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִים - אֵינוֹ רוֹאֶה כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא. וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי, אֶלָּא שֶׁהָיְתָה דֶּרֶךְ רְחוֹקָה, וּמְלֶאכֶת שְׁנֵיהֶן שָׁוָה כְּאֶחָת: ג. אִם בִּבְגְדֵי בוּץ קוֹרֵא - קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, פָּשַׁט יָרֵד וְטָבַל, עָלָה וְנִסְתַּפָּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב, וְלָבַשׁ, וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת אֵילּוֹ וְאֶת אֵיל הָעָם, וְאֶת שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים בְּנֵי שָׁנָה, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר; רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: עִם תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיוּ קְרֵבִין, וּפַר הָעוֹלָה וְשָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ הָיוּ קְרֵבִין עִם תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם: ד. קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט וְיָרַד וְטָבַל וְעָלָה וְנִסְתַּפָּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לָבָן, וְלָבַשׁ, וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. נִכְנַס לְהוֹצִיא אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה. קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וּפָשַׁט וְיָרַד וְטָבַל, עָלָה וְנִסְתַּפָּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלָבַשׁ, וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וְנִכְנַס לְהַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל בֵּין־הָעַרְבַּיִם וּלְהֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת, וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וּפָשַׁט. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי עַצְמוֹ, וְלָבַשׁ. וּמְלַוִּין אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ. וְיוֹם־טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו בְּשָׁעָה שֶׁיָּצָא בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ: ה. כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בִּשְׁמוֹנָה כֵּלִים, וְהַהֶדְיוֹט בְּאַרְבָּעָה. בִּכְתֹּנֶת וּמִכְנְסַיִם וּמִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט. מוֹסִיף עָלָיו כֹּהֵן גָּדוֹל - חֹשֶׁן וְאֵפוֹד וּמְעִיל וְצִיץ. בְּאֵלּוּ נִשְׁאָלִין בְּאוּרִים וְתֻמִּים; וְאֵין נִשְׁאָלִין אֶלָּא לַמֶּלֶךְ וּלְבֵית־דִּין וּלְמִי שֶׁהַצִּבּוּר צָרִיךְ בּוֹ:

יוֹמָא פֶּרֶק ח

א. יוֹם־הַכִּפּוּרִים אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבִשְׁתִיָּה וּבִרְחִיצָה וּבְסִיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדָּל וּבְתַשְׁמִישׁ־הַמִּטָּה. וְהַמֶּלֶךְ וְהַכַּלָּה יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם. וְהַחַיָּה תִּנְעַל אֶת הַסַּנְדָּל, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר; וַחֲכָמִים אוֹסְרִין: ב. הָאוֹכֵל כְּכוֹתֶבֶת הַגַּסָּה כָּמוֹהָ וּכְגַרְעִינָתָהּ: וְהַשּׁוֹתֶה מִלֹּא לֻגְמָיו - חַיָּב. כָּל הָאֳכָלִין מִצְטָרְפִין לְכַכּוֹתֶבֶת.

וְכָל הַמַּשְׁקִין מִצְטָרְפִין לִמְלֹא לֶגְמָיו. הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אֵין מִצְטָרְפִים: ג. אָכַל וְשָׁתָה בְּהֶעְלֵם אֶחָד - אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אֶחָת. אָכַל וְעָשָׂה מְלָאכָה - חַיָּב שְׁתֵּי חַטָּאוֹת. אָכַל אֲכָלִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה, וְשָׁתָה מַשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִשְׁתִּיָּה, וְשָׁתָה צִיר אוֹ מֻרְיָס - פָּטוּר: ד. הַתִּינוֹקוֹת, אֵין מְעַנִּין אוֹתָן בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים, אֲבָל מְחַנְּכִין אוֹתָם לִפְנֵי שָׁנָה וְלִפְנֵי שְׁנָתַיִם, בְּשְׁבִיל שֶׁיְּהֵיוּ רְגִילִין בַּמִּצְוֹת: ה. עֲבָרָה שֶׁהֵרִיחָה - מַאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתָּשִׁיב נַפְשָׁהּ. חוֹלֶה - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל־פִּי בְקִיאִין. וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיאִין - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל־פִּי עַצְמוֹ, עַד שֶׁיֹּאמַר: 'דַּי': ו. מִי שֶׁאֲחָזוֹ בֶּלְמוֹס - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִלּוּ דְּבָרִים טְמֵאִים, עַד שֶׁיֵּאוֹרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכּוֹ כֶּלֶב שׁוֹטֶה, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מֹחַצַּר כֶּבֶד שֶׁלּוֹ, וְרַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ מַתִּיר. וְעוֹד אָמַר רַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ: הַחוֹשֵׁשׁ בִּגְרוֹנוֹ, מַטִּילִין לוֹ סַם בְּתוֹךְ פִּיו בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סְפֵק נְפָשׁוֹת, וְכָל סְפֵק נְפָשׁוֹת דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת: ז. מִי שֶׁנָּפְלָה עָלָיו מַפֹּלֶת, סָפֵק הוּא שָׁם, סָפֵק אֵינוֹ שָׁם, סָפֵק חַי, סָפֵק מֵת, סָפֵק נָכְרִי, סָפֵק יִשְׂרָאֵל - מְפַקְּחִין עָלָיו אֶת הַגַּל. מְצָאוּהוּ חַי - מְפַקְּחִין עָלָיו. וְאִם מֵת - יַנִּיחוּהוּ: ח. חַטָּאת וְאָשָׁם וַדַּאי מְכַפְּרִין. מִיתָה וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. הַתְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבֵרוֹת קַלּוֹת, עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה. וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תּוֹלָה, עַד שֶׁיָּבוֹא יוֹם־הַכִּפּוּרִים וִיכַפֵּר: ט. הָאוֹמֵר: 'אֶחֱטָא וְאָשׁוּב, אֶחֱטָא וְאָשׁוּב' - אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. 'אֶחֱטָא וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר' - אֵין יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, אֵין יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרוֹ. אֶת זוֹ דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה (וַיִּקְרָא טז, ל): "מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ" - עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, אֵין יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטַּהֲרִין, וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם, אֲבִיכֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל לו, כה): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם". וְאוֹמֵר (ירמיה יז, יג): "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ" - מַה מִּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים, אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל:

סְלִיק מַסֶּכֶת יוֹמָא

סָכָּה פֶּרֶק א

א. סֻכָּה שֶׁהִיא גְּבוֹהָה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה - פְּסוּלָה. רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר; וְשֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְשֶׁאֵין לָהּ שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת, וְשֶׁחַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ - פְּסוּלָה. סֻכָּה יְשָׁנָה, בֵּית־

שַׁמַּאי פּוֹסְלִין, וּבֵית־הִלֵּל מַכְשִׁירִין. וְאֵיזוֹ הִיא סֻכָּה יְשָׁנָה? כָּל שֶׁעָשָׂאָהּ קֹדֶם לֶחָג שִׁלשִׁים יוֹם. אֲבָל אִם עָשָׂאָהּ לְשֵׁם חַג, אֲפִלּוּ מִתְּחִלַּת הַשָּׁנָה - כְּשֵׁרָה: ב. הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ תַּחַת הָאִילָן, כְּאִלּוּ עָשָׂאָהּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת. סֻכָּה עַל־גַּבֵּי סֻכָּה - הָעֶלְיוֹנָה כְּשֵׁרָה, וְהַתַּחְתּוֹנָה פְּסוּלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אֵין דִּיּוּרִין בָּעֶלְיוֹנָה, הַתַּחְתּוֹנָה כְּשֵׁרָה: ג. פֵּרַס עָלֶיהָ סָדִין מִפְּנֵי הַחַמָּה, אוֹ תַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי הַנֶּשֶׁר, אוֹ שֶׁפֵּרַס עַל־גַּבֵּי הַקִּינוּף - פְּסוּלָה. אֲבָל פּוֹרֵס הוּא עַל־גַּבֵּי נַקְלִיטֵי הַמִּטָּה: ד. הִדְלָה עָלֶיהָ אֶת הַגֶּפֶן וְאֶת הַדַּלַּעַת וְאֶת הַקִּסּוֹם וְסִכֵּךְ עַל גַּבָּהּ - פְּסוּלָה. וְאִם הָיָה סִכּוּךְ הָרִבֵּה מֵהֶן, אוֹ שֶׁקִּצְצָן - כְּשֵׁרָה. זֶה הַכְּלָל - כֹּל שֶׁהוּא מְקַבֵּל טֻמְאָה, וְאֵין גִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ - אֵין מְסַכְּכִין בּוֹ. וְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה וְגִדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ - מְסַכְּכִין בּוֹ: ה. חֲבִילֵי קַשׁ וַחֲבִילֵי עֵצִים וַחֲבִילֵי זְרָדִין - אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶן. וְכֻלָּן שֶׁהִתִּירָן - כְּשֵׁרוֹת. וְכֻלָּן כְּשֵׁרוֹת לַדְּפָנוֹת: ו. מְסַכְּכִין בַּנְּסָרִים, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה; וְרַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר. נָתַן עָלֶיהָ נֶסֶר שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים - כְּשֵׁרָה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִישַׁן תַּחְתָּיו: ז. תִּקְרָה שֶׁאֵין עָלֶיהָ מַעֲזִיבָה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְפַקְפֵּק וְנוֹטֵל אַחַת מִבֵּינְתַיִם, וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: מְפַקְפֵּק אוֹ נוֹטֵל אַחַת מִבֵּינְתַיִם. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: נוֹטֵל אַחַת מִבֵּינְתַיִם, וְאֵינוֹ מְפַקְפֵּק: ח. הַמְקָרֶה סֻכָּתוֹ בִּשְׁפוֹדִין אוֹ בַּאֲרוּכוֹת הַמִּטָּה, אִם יֵשׁ רֶוַח בֵּינֵיהֶן כְּמוֹתָן, - כְּשֵׁרָה. הַחוֹטֵט בַּגְּדִישׁ לַעֲשׂוֹת בּוֹ סֻכָּה - אֵינָהּ סֻכָּה: ט. הַמְשַׁלְשֵׁל דְּפָנוֹת מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, אִם גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלשָׁה טְפָחִים - פְּסוּלָה. מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, אִם גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ עֲשָׂרָה טְפָחִים - כְּשֵׁרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁמִּלְמַטָּה לְמַעְלָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, כָּךְ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה עֲשָׂרָה טְפָחִים. הִרְחִיק אֶת הַסִּכּוּךְ מִן הַדְּפָנוֹת שְׁלשָׁה טְפָחִים - פְּסוּלָה: י. בַּיִת שֶׁנִּפְחֲתָה וְסִכֵּךְ עַל גַּבָּיו, אִם יֵשׁ מִן הַכֹּתֶל לַסִּכּוּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת - פְּסוּלָה. וְכֵן חָצֵר שֶׁהִיא מֻקֶּפֶת אַכְסַדְרָה. סֻכָּה גְּדוֹלָה, שֶׁהִקִּיפוּהָ בְּדָבָר שֶׁאֵין מְסַכְּכִים בּוֹ, אִם יֵשׁ תַּחְתָּיו אַרְבַּע אַמּוֹת - פְּסוּלָה: יא. הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ כְּמִין צְרִיף, אוֹ שֶׁשְּׁמָכָהּ לַכֹּתֶל, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל - מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהּ גַּג, וַחֲכָמִים מַכְשִׁירִין. מַחֲצֶלֶת קָנִים גְּדוֹלָה, עֲשָׂאָהּ לִשְׁכִיבָה - מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה, וְאֵין מְסַכְּכִין בָּהּ. לְסִכּוּךְ - מְסַכְּכִין בָּהּ, וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַחַת קְטַנָּה וְאַחַת גְּדוֹלָה, עֲשָׂאָהּ לִשְׁכִיבָה - מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה וְאֵין מְסַכְּכִין בָּהּ. לְסִכּוּךְ - מְסַכְּכִין בָּהּ וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה:

סֻכָּה פֶּרֶק ב

א. הַיָּשֵׁן תַּחַת הַמִּטָּה בַּסֻּכָּה - לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: נוֹהֲגִין הָיִינוּ, שֶׁהָיוּ יְשֵׁנִים תַּחַת הַמִּטָּה בִּפְנֵי

הַזְּקֵנִים, וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דָּבָר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מַעֲשֶׂה בְּטָבִי, עַבְדּוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל, שֶׁהָיָה יָשֵׁן תַּחַת הַמִּטָּה, וְאָמַר לָהֶן רַבָּן גַּמְלִיאֵל לַזְּקֵנִים: ׳רְאִיתֶם טָבִי עַבְדִּי, שֶׁהוּא תַּלְמִיד חָכָם, וְיוֹדֵעַ שֶׁעֲבָדִים פְּטוּרִים מִן הַסֻּכָּה - לְפִיכָךְ יָשֵׁן הוּא תַּחַת הַמִּטָּה׳. וּלְפִי דַּרְכֵּנוּ לָמַדְנוּ, שֶׁהַיָּשֵׁן תַּחַת הַמִּטָּה - לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ: ב. הַסּוֹמֵךְ סֻכָּתוֹ בְּכַרְעֵי הַמִּטָּה - כְּשֵׁרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמָהּ - פְּסוּלָה. סֻכָּה הַמְדֻבְלֶלֶת, וְשֶׁצִּלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ - כְּשֵׁרָה. הַמְעֻבָּה כְּמִין בַּיִת, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין הַכּוֹכָבִים נִרְאִים מִתּוֹכָהּ - כְּשֵׁרָה: ג. הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ בְּרֹאשׁ הָעֲגָלָה אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה - כְּשֵׁרָה, וְעוֹלִין לָהּ בְּיוֹם־טוֹב. בְּרֹאשׁ הָאִילָן אוֹ עַל־גַּבֵּי גָּמָל - כְּשֵׁרָה, וְאֵין עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם־טוֹב. שְׁתַּיִם בָּאִילָן וְאַחַת בִּידֵי אָדָם, אוֹ שְׁתַּיִם בִּידֵי אָדָם וְאַחַת בָּאִילָן - כְּשֵׁרָה, וְאֵין עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם־טוֹב. שָׁלֹשׁ בִּידֵי אָדָם וְאַחַת בָּאִילָן - כְּשֵׁרָה, וְעוֹלִין לָהּ בְּיוֹם־טוֹב. זֶה הַכְּלָל: כֹּל שֶׁנִּטַּל הָאִילָן, וְיכוֹלָה לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמָהּ - כְּשֵׁרָה, וְעוֹלִין לָהּ בְּיוֹם־טוֹב: ד. הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ בֵּין הָאִילָנוֹת, וְהָאִילָנוֹת דְּפָנוֹת לָהּ - כְּשֵׁרָה. שְׁלוּחֵי מִצְוָה - פְּטוּרִין מִן הַסֻּכָּה. חוֹלִין וּמְשַׁמְּשֵׁיהֶן פְּטוּרִין - מִן הַסֻּכָּה. אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עֲרַאי חוּץ לַסֻּכָּה: ה. מַעֲשֶׂה וְהֵבִיאוּ לוֹ לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי לְטֹעַם אֶת הַתַּבְשִׁיל, וּלְרַבָּן גַּמְלִיאֵל שְׁתֵּי כוֹתָבוֹת וּדְלִי שֶׁל מַיִם, וְאָמְרוּ: ׳הַעֲלוּם לַסֻּכָּה׳. וּכְשֶׁנָּתְנוּ לוֹ לְרַבִּי צָדוֹק אֹכֶל פָּחוּת מִכַּבֵּיצָה, נִטְלוֹ בְּמַפָּה, וַאֲכָלוֹ חוּץ לַסֻּכָּה, וְלֹא בֵּרַךְ אַחֲרָיו: ו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַרְבַּע עֶשְׂרֵה סְעוּדוֹת חַיָּב אָדָם לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה, אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין לַדָּבָר קְצָבָה, חוּץ מִלֵּילֵי יוֹם־טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל חַג בִּלְבָד. וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מִי שֶׁלֹּא אָכַל לֵילֵי יוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן, יַשְׁלִים בְּלֵילֵי יוֹם־טוֹב הָאַחֲרוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין לַדָּבָר תַּשְׁלוּמִין, עַל זֶה נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת א, טו): "מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן, וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת": ז. מִי שֶׁהָיָה רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּסֻּכָּה, וְשָׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, בֵּית־שַׁמַּאי פּוֹסְלִין, וּבֵית־הִלֵּל מַכְשִׁירִין. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית־הִלֵּל לְבֵית־שַׁמַּאי, לֹא כָךְ הָיָה מַעֲשֶׂה? שֶׁהָלְכוּ זְקֵנֵי בֵית־שַׁמַּאי וְזִקְנֵי בֵית־הִלֵּל לְבַקֵּר אֶת רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן הַחוֹרָנִי, וּמְצָאוּהוּ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּסֻּכָּה, וְשָׁלְחָנוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְלֹא אָמְרוּ לוֹ דָּבָר. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית־שַׁמַּאי: מִשָּׁם רְאָיָה?! אַף הֵם אָמְרוּ לוֹ: ׳אִם־כֵּן הָיִיתָ נוֹהֵג - לֹא קִימְתָּ מִצְוַת סֻכָּה מִיָּמֶיךָ׳: ח. נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים - פְּטוּרִים מִן הַסֻּכָּה. קָטָן שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְאִמּוֹ - חַיָּב בַּסֻּכָּה. מַעֲשֶׂה וְיָלְדָה כַּלָּתוֹ שֶׁל שַׁמַּאי הַזָּקֵן, וּפִחֵת אֶת הַמַּעֲזִיבָה, וְסִכֵּךְ עַל־גַּבֵּי הַמִּטָּה בִּשְׁבִיל הַקָּטָן: ט. כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים אָדָם עוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ קֶבַע

וּבֵיתוֹ עֲרַאי. יָרְדוּ גְּשָׁמִים - מֵאֵימָתַי מֻתָּר לְפַנּוֹת? מִשֶּׁתִּסְרַח הַמִּקְפָּה. מָשְׁלוּ מָשָׁל: לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה? לְעֶבֶד שֶׁבָּא לִמְזֹג כּוֹס לְרַבּוֹ, וְשָׁפַךְ לוֹ קִיתּוֹן עַל פָּנָיו:

סֹכָּה פֶּרֶק ג

א. לוּלָב הַגָּזוּל וְהַיָּבֵשׁ - פָּסוּל. שֶׁל אֲשֵׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנִּדַּחַת- פָּסוּל. נִקְטַם רֹאשׁוֹ, נִפְרְצוּ עָלָיו - פָּסוּל. נִפְרְדוּ עָלָיו - כָּשֵׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יְאַגְּדֶנּוּ מִלְמַעְלָה. צִנֵּי הַר הַבַּרְזֶל - כְּשֵׁרוֹת. לוּלָב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁלשָׁה טְפָחִים כְּדֵי לְנַעְנֵעַ בּוֹ - כָּשֵׁר: ב. הַדַּס הַגָּזוּל וְהַיָּבֵשׁ - פָּסוּל. שֶׁל אֲשֵׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנִּדַּחַת - פָּסוּל. נִקְטַם רֹאשׁוֹ, נִפְרְצוּ עָלָיו אוֹ שֶׁהָיוּ עֲנָבָיו מְרֻבּוֹת מֵעָלָיו - פָּסוּל. וְאִם מִעֵטָן - כָּשֵׁר. וְאֵין מְמַעֲטִין בְּיוֹם־טוֹב: ג. עֲרָבָה גְּזוּלָה. וְיבֵשָׁה - פְּסוּלָה. שֶׁל אֲשֵׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנִּדַּחַת - פְּסוּלָה. נִקְטַם רֹאשָׁהּ, נִפְרְצוּ עָלֶיהָ, וְהַצַּפְצָפָה - פְּסוּלָה. כְּמוּשָׁה, וְשֶׁנִּשְׁרוּ מִקְצָת עָלֶיהָ, וְשֶׁל בַּעַל - כְּשֵׁרָה: ד. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: שְׁלשָׁה הֲדַסִּים וּשְׁתֵּי עֲרָבוֹת, לוּלָב אֶחָד וְאֶתְרוֹג אֶחָד, אֲפִלּוּ שְׁנַיִם קְטוּמִים וְאֶחָד אֵינוֹ קָטוּם. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ שְׁלָשְׁתָּן קְטוּמִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁלּוּלָב אֶחָד וְאֶתְרוֹג אֶחָד, כָּךְ הֲדַס אֶחָד וַעֲרָבָה אֶחָת: ה. אֶתְרוֹג הַגָּזוּל וְהַיָּבֵשׁ - פָּסוּל. שֶׁל אֲשֵׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנִּדַּחַת - פָּסוּל. שֶׁל עֲרָלָה - פָּסוּל. שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה - פָּסוּל. שֶׁל תְּרוּמָה טְהוֹרָה - לֹא יִטֹּל. וְאִם נָטַל - כָּשֵׁר. שֶׁל דְּמַאי - בֵּית־שַׁמַּאי פּוֹסְלִין, וּבֵית־הִלֵּל מַכְשִׁירִין. שֶׁל מַעֲשֵׂר־שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם - לֹא יִטּוֹל. וְאִם נָטַל - כָּשֵׁר: ו. עָלְתָה חֲזָזִית עַל רֹבּוֹ, נִטְלָה פִּטְמָתוֹ, נִקְלַף, נִסְדַּק, נִקַּב וְחָסַר כָּל שֶׁהוּא - פָּסוּל. עָלְתָה חֲזָזִית עַל מְעוּטוֹ, נִטַּל עֻקְצוֹ, נִקַּב וְלֹא חָסַר כָּל שֶׁהוּא - כָּשֵׁר. אֶתְרוֹג הַכּוּשִׁי - פָּסוּל. וְהַיָּרֹק כְּכַרְתִּי - רַבִּי מֵאִיר מַכְשִׁיר, וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל: ז. שְׁעוּר אֶתְרוֹג הַקָּטָן, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כְּאֱגוֹז. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כַּבֵּיצָה. וּבַגָּדוֹל, כְּדֵי שֶׁיֹּאחֲזוּ שְׁנַיִם בְּיָדוֹ אַחַת, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה; רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֲפִלּוּ אֶחָד בְּשְׁתֵּי יָדָיו: ח. אֵין אוֹגְדִין אֶת הַלּוּלָב אֶלָּא בְּמִינוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה; רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ בְּמִשִּׁיחָה. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מַעֲשֶׂה בְּאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהָיוּ אוֹגְדִין אֶת לוּלְבֵיהֶן בְּגִימוֹנִיּוֹת שֶׁל זָהָב. אָמְרוּ לוֹ: בְּמִינוֹ הָיוּ אוֹגְדִין אוֹתוֹ מִלְּמַטָּה: ט. וְהֵיכָן הָיוּ מְנַעְנְעִין? בְּ"הוֹדוּ לַה'" תְּחִלָּה וְסוֹף, וּבְ"אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא", דִּבְרֵי בֵּית־הִלֵּל. וּבֵית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַף בְּ"אָנָּא ה' הַצְלִיחָה נָּא". אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: צוֹפָה הָיִיתִי בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּבְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁכָּל הָעָם הָיוּ מְנַעְנְעִים אֶת לוּלְבֵיהֶן, וְהֵן לֹא נָעְנְעוּ אֶלָּא בְּ"אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא". מִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ וְלֹא הָיָה בְּיָדוֹ לוּלָב לִטֹּל, לִכְשֶׁיִּכָּנֵס לְבֵיתוֹ

יִטֹּל עַל שֶׁלְּחָנוֹ. לֹא נָטַל שַׁחֲרִית - יִטֹּל בֵּין הָעַרְבַּיִם, שֶׁכָּל הַיּוֹם כָּשֵׁר לַלּוּלָב: י. מִי שֶׁהָיָה עֶבֶד אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן מַקְרִין אוֹתוֹ - עוֹנֶה אַחֲרֵיהֶן מַה שֶּׁהֵן אוֹמְרִין; וּתְהִי לוֹ מְאֵרָה! אִם הָיָה גָּדוֹל מַקְרֵא אוֹתוֹ - עוֹנֶה אַחֲרָיו 'הַלְלוּיָהּ': יא. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִכְפֹּל - יִכְפֹּל. לְפָשֵׁט - יְפָשֵׁט. לְבָרֵךְ אַחֲרָיו - יְבָרֵךְ אַחֲרָיו; הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. הַלּוֹקֵחַ לוּלָב מֵחֲבֵרוֹ בַּשְּׁבִיעִית - נוֹתֵן לוֹ אֶתְרוֹג בְּמַתָּנָה, לְפִי שֶׁאֵין רַשַּׁאי לְלָקְחוֹ בַּשְּׁבִיעִית: יב. בָּרִאשׁוֹנָה הָיָה לוּלָב נִטָּל בַּמִּקְדָּשׁ שִׁבְעָה, וּבַמְּדִינָה יוֹם אֶחָד. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי: שֶׁיְּהֵא לוּלָב נִטָּל בַּמְּדִינָה שִׁבְעָה, זֵכֶר לַמִּקְדָּשׁ. וְשֶׁיְּהֵא יוֹם הֶנֵּף כֻּלּוֹ אָסוּר: יג. יוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג, שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, כָּל הָעָם מוֹלִיכִין אֶת לוּלְבֵיהֶן לְבֵית־הַכְּנֶסֶת. לַמָּחֳרַת מַשְׁכִּימִין וּבָאִין, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַכִּיר אֶת שֶׁלּוֹ, וְנוֹטְלוֹ. מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים: אֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּיוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג בְּלוּלָבוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ. וּשְׁאָר יְמוֹת הֶחָג - אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּלוּלָבוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ: יד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, וְשָׁכַח וְהוֹצִיא אֶת הַלּוּלָב לִרְשׁוּת־הָרַבִּים - פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוֹצִיאוֹ בִּרְשׁוּת: טו. מְקַבֶּלֶת אִשָּׁה מִיַּד בְּנָהּ וּמִיַּד בַּעְלָהּ וּמַחֲזִירָתוּ לַמַּיִם בַּשַּׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּשַּׁבָּת מַחֲזִירִין, בְּיוֹם־טוֹב מוֹסִיפִין, וּבַמּוֹעֵד מַחֲלִיפִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לְנַעְנֵעַ - חַיָּב בַּלּוּלָב:

סֻכָּה פֶּרֶק ד

א. לוּלָב וַעֲרָבָה - שִׁשָּׁה וְשִׁבְעָה. הַהַלֵּל וְהַשִּׁמְחָה - שְׁמוֹנָה. סֻכָּה וְנִסּוּךְ הַמַּיִם - שִׁבְעָה. וְהֶחָלִיל - חֲמִשָּׁה וְשִׁשָּׁה: ב. לוּלָב שִׁבְעָה כֵּיצַד? יוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, לוּלָב - שִׁבְעָה, וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים - שִׁשָּׁה: ג. עֲרָבָה שִׁבְעָה, כֵּיצַד? יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁל עֲרָבָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, עֲרָבָה - שִׁבְעָה, וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים - שִׁשָּׁה: ד. מִצְוַת לוּלָב כֵּיצַד? יוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, מוֹלִיכִין אֶת לוּלְבֵיהֶן לְהַר הַבַּיִת, וְהַחַזָּנִין מְקַבְּלִין מֵהֶן, וְסוֹדְרִין אוֹתָן עַל גַּב הָאִצְטְבָא, וְהַזְּקֵנִים מַנִּיחִין אֶת שֶׁלָּהֶן בַּלִּשְׁכָּה. וּמְלַמְּדִים אוֹתָם לוֹמַר: 'כָּל מִי שֶׁמַּגִּיעַ לוּלָבִי בְּיָדוֹ, הֲרֵי הוּא לוֹ בְּמַתָּנָה'. לְמָחָר מַשְׁכִּימִין וּבָאִין, וְהַחַזָּנִין זוֹרְקִין אוֹתָם לִפְנֵיהֶם. וְהֵן מְחַטְּפִין וּמַכִּין אִישׁ אֶת חֲבֵרוֹ. וּכְשֶׁרָאוּ בֵּית־דִּין שֶׁבָּאוּ לִידֵי סַכָּנָה - הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל בְּבֵיתוֹ: ה. מִצְוַת עֲרָבָה כֵּיצַד? מָקוֹם הָיָה לְמַטָּה מִירוּשָׁלַיִם, וְנִקְרָא: 'מוֹצָא'. יוֹרְדִין לְשָׁם וּמְלַקְּטִין מִשָּׁם מֵרִבְיוֹת שֶׁל עֲרָבָה, וּבָאִין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְרָאשֵׁיהֶן כְּפוּפִין עַל־גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. בְּכָל יוֹם מַקִּיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת,

וְאוֹמְרִים: ״אָנָּא ה׳ הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא ה׳ הַצְלִיחָה נָּא״. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: ״אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא״. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מַקִּיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים. בִּשְׁעַת פְּטִירָתָן, מָה הֵן אוֹמְרִים: ׳יְפִי לָךְ מִזְבֵּחַ, יְפִי לָךְ מִזְבֵּחַ׳. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: ׳לְיָהּ וְלָךְ, מִזְבֵּחַ. לְיָהּ וְלָךְ, מִזְבֵּחַ׳: ו. כְּמַעֲשֵׂהוּ בַּחֹל כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בַּשַּׁבָּת, אֶלָּא שֶׁהָיוּ מְלַקְּטִין אוֹתָן מֵעֶרֶב־שַׁבָּת וּמַנִּיחִים אוֹתָן בְּגִיגִיּוֹת שֶׁל זָהָב – כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְמוֹשׁוּ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: חֲרִיּוֹת שֶׁל דֶּקֶל הָיוּ מְבִיאִין וְחוֹבְטִין אוֹתָן בַּקַּרְקַע בְּצִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא: ׳יוֹם חִבּוּט חֲרִיּוֹת׳: ז. מִיַּד הַתִּינוֹקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת לוּלְבֵיהֶן וְאוֹכְלִין אֶתְרוֹגֵיהֶן: ח. הַהַלֵּל וְהַשִּׁמְחָה שְׁמוֹנָה כֵּיצַד? מִלַּמֵּד שֶׁחַיָּב אָדָם בַּהַלֵּל וּבַשִּׁמְחָה וּבְכִבּוּד יוֹם־טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג, כְּשְׁאָר כָּל יְמוֹת הֶחָג. סֻכָּה שִׁבְעָה כֵּיצַד? גָּמַר מְלֶאֱכֶל – לֹא יַתִּיר סֻכָּתוֹ, אֲבָל מוֹרִיד אֶת הַכֵּלִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה, מִפְּנֵי כְּבוֹד יוֹם־טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג: ט. נִסּוּךְ הַמַּיִם כֵּיצַד? צְלוֹחִית שֶׁל זָהָב מַחֲזֶקֶת שְׁלֹשֶׁת לֻגִּים הָיָה מְמַלֵּא מִן הַשִּׁלוֹחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמַּיִם, תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. עָלָה בַּכֶּבֶשׁ וּפָנָה לִשְׂמאלוֹ, שְׁנֵי סְפָלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁל סִיד הָיוּ – אֶלָּא שֶׁהָיוּ מְשָׁחָרִין פְּנֵיהֶם מִפְּנֵי הַיַּיִן. וּמְנֻקָּבִין כְּמִין שְׁנֵי חֲטָמִין דַּקִּין, אֶחָד מְעֻבֶּה וְאֶחָד דַּק, כְּדֵי שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶם כְּלִין בְּבַת אֶחָת. מַעֲרָבִי שֶׁל מַיִם, מִזְרָחִי שֶׁל יַיִן. עֵרָה שֶׁל מַיִם לְתוֹךְ שֶׁל יַיִן, וְשֶׁל יַיִן לְתוֹךְ שֶׁל מַיִם – יָצָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּלֹּג הָיָה מְנַסֵּךְ כָּל שְׁמוֹנָה. וְלַמְנַסֵּךְ אוֹמְרִים לוֹ: ׳הַגְבֵּהַ יָדֶךָ׳. שֶׁפַּעַם אַחַת נִסֵּךְ אֶחָד עַל־גַּבֵּי רַגְלָיו, וּרְגָמוּהוּ כָּל הָעָם בְּאֶתְרוֹגֵיהֶן: י. כְּמַעֲשֵׂהוּ בַּחֹל, כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בַּשַּׁבָּת, – אֶלָּא שֶׁהָיָה מְמַלֵּא מֵעֶרֶב־שַׁבָּת חֲבִית שֶׁל זָהָב שֶׁאֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת מִן הַשִּׁילוֹחַ, וּמַנִּיחָהּ בַּלִּשְׁכָּה. נִשְׁפְּכָה אוֹ נִתְגַּלְּתָה – הָיָה מְמַלֵּא מִן הַכִּיּוֹר, שֶׁהַיַּיִן וְהַמַּיִם הַמְגֻלִּין – פְּסוּלִים לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ:

סֻכָּה פֶּרֶק ה

א. הֶחָלִיל – חֲמִשָּׁה וְשִׁשָּׁה. זֶהוּ הֶחָלִיל שֶׁל בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, שֶׁאֵינוֹ דּוֹחֶה לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם־טוֹב. אָמְרוּ: ׳כָּל מִי שֶׁלֹּא רָאָה שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה – לֹא רָאָה שִׂמְחָה מִיָּמָיו׳: ב. בְּמוֹצָאֵי יוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג, יָרְדוּ לְעֶזְרַת נָשִׁים, וּמִתְקִנִין שָׁם תִּקּוּן גָּדוֹל. וּמְנוֹרוֹת שֶׁל זָהָב הָיוּ שָׁם, וְאַרְבָּעָה סְפָלִים שֶׁל זָהָב בְּרָאשֵׁיהֶן, וְאַרְבָּעָה סֻלָּמוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְאַרְבָּעָה יְלָדִים מִפְּרִחֵי־כְהֻנָּה וּבִידֵיהֶם כַּדִּים שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁל מֵאָה־וְעֶשְׂרִים לֹג, שֶׁהֵן מַטִּילִין לְכָל סֵפֶל וְסֵפֶל: ג. מִבְּלָאֵי מִכְנְסֵי כֹּהֲנִים וּמֵהֶמְיָנֵיהֶן מֵהֶן הָיוּ מַפְקִיעִין, וּבָהֶן הָיוּ מַדְלִיקִין, וְלֹא הָיְתָה חָצֵר בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה מֵאוֹר בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה: ד.

חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה הָיוּ מְרַקְּדִים לִפְנֵיהֶם בַּאֲבוּקוֹת שֶׁל אוֹר שֶׁבִּידֵיהֶן, וְאוֹמְרִים לִפְנֵיהֶן דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. וְהַלְוִיִּם בְּכִנּוֹרוֹת וּבִנְבָלִים וּבִמְצִלְתַּיִם וּבַחֲצוֹצְרוֹת וּבִכְלֵי שִׁיר בְּלֹא מִסְפָּר, עַל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה מַעֲלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לְעֶזְרַת נָשִׁים, כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה עָשָׂר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שֶׁבַּתְּהִלִּים, שֶׁעֲלֵיהֶן לְוִיִּים עוֹמְדִין בִּכְלֵי שִׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה. וְעָמְדוּ שְׁנֵי כֹהֲנִים בְּשַׁעַר הָעֶלְיוֹן, שֶׁיּוֹרֵד מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לְעֶזְרַת נָשִׁים, וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת בִּידֵיהֶן. קָרָא הַגֶּבֶר - תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. הִגִּיעוּ לְמַעֲלָה עֲשִׂירִית - תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. הִגִּיעוּ לָעֲזָרָה - תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. הָיוּ תּוֹקְעִין וְהוֹלְכִין, עַד שֶׁמַּגִּיעִין לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִזְרָח. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִמִּזְרָח, הָפְכוּ פְּנֵיהֶן לַמַּעֲרָב, וְאָמְרוּ: ׳אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה, אֲחוֹרֵיהֶם אֶל הֵיכַל ה׳ וּפְנֵיהֶם קֵדְמָה, וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִים קֵדְמָה לַשֶּׁמֶשׁ, וְאָנוּ לְיָהּ עֵינֵינוּ׳. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָיוּ שׁוֹנִין וְאוֹמְרִין: ׳אָנוּ לְיָהּ, וּלְיָהּ עֵינֵינוּ׳: ה. אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֶשְׂרִים־וְאַחַת תְּקִיעוֹת בַּמִּקְדָּשׁ, וְאֵין מוֹסִיפִין עַל אַרְבָּעִים־וּשְׁמוֹנָה. בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם עֶשְׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת בַּמִּקְדָּשׁ: שָׁלֹשׁ לִפְתִיחַת שְׁעָרִים, וְתֵשַׁע לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר, וְתֵשַׁע לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם. וּבַמּוּסָפִין הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד תֵּשַׁע. וּבְעֶרֶב־שַׁבָּת הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד שֵׁשׁ, שָׁלֹשׁ לְהַבְטִיל הָעָם מִמְּלָאכָה, וְשָׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל. עֶרֶב־שַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָג הָיוּ שָׁם אַרְבָּעִים־וּשְׁמוֹנָה, שָׁלֹשׁ לִפְתִיחַת שְׁעָרִים, שָׁלֹשׁ לְשַׁעַר הָעֶלְיוֹן, וְשָׁלֹשׁ לְשַׁעַר הַתַּחְתּוֹן, וְשָׁלֹשׁ לְמִלּוּי הַמַּיִם, וְשָׁלֹשׁ עַל־גַּבֵּי מִזְבֵּחַ, תֵּשַׁע לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר, וְתֵשַׁע לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, וְתֵשַׁע לַמּוּסָפִין, שָׁלֹשׁ לְהַבְטִיל אֶת הָעָם מִן הַמְּלָאכָה, וְשָׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל: ו. יוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג, הָיוּ שָׁם שִׁלְשָׁה עָשָׂר פָּרִים, וְאֵילִים שְׁנַיִם, וְשָׂעִיר אֶחָד. נִשְׁתַּיְּרוּ שָׁם אַרְבָּעָה־עָשָׂר כְּבָשִׂים לִשְׁמוֹנָה מִשְׁמָרוֹת. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן - שִׁשָּׁה מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, וְהַשְּׁאָר אֶחָד אֶחָד. נִשְׁתַּיְּרוּ שָׁם אַרְבָּעָה־עָשָׂר כְּבָשִׂים לִשְׁמוֹנָה מִשְׁמָרוֹת. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן - שִׁשָּׁה מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, וְהַשְּׁאָר אֶחָד אֶחָד. בַּשֵּׁנִי - חֲמִשָּׁה מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, וְהַשְּׁאָר אֶחָד אֶחָד. בַּשְּׁלִישִׁי - אַרְבָּעָה מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, וְהַשְּׁאָר אֶחָד אֶחָד. בָּרְבִיעִי - שְׁלֹשָׁה מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, וְהַשְּׁאָר אֶחָד אֶחָד. בַּחֲמִישִׁי - שְׁנַיִם מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, וְהַשְּׁאָר אֶחָד אֶחָד. בַּשִּׁשִּׁי - אֶחָד מַקְרִיב שְׁנַיִם, וְהַשְּׁאָר אֶחָד אֶחָד. בַּשְּׁבִיעִי - כֻּלָּן שָׁוִין. בַּשְּׁמִינִי - חָזְרוּ לַפִּיס כִּבְרָגְלִים. אָמְרוּ: מִי שֶׁהִקְרִיב פָּרִים הַיּוֹם, לֹא יַקְרִיב לְמָחָר, אֶלָּא חוֹזְרִין חֲלִילָה: ז. בִּשְׁלֹשָׁה פְּרָקִים בַּשָּׁנָה הָיוּ כָּל הַמִּשְׁמָרוֹת שָׁוּוֹת בְּאַמּוּרֵי הָרְגָלִים, וּבְחִלּוּק לֶחֶם־הַפָּנִים. בַּעֲצֶרֶת אוֹמְרִים לוֹ: ׳הֵילָךְ מַצָּה הֵילָךְ חָמֵץ׳. מִשְׁמָר שֶׁזְּמַנּוֹ קָבוּעַ, הוּא מַקְרִיב תְּמִידִין, נְדָרִים וּנְדָבוֹת וּשְׁאָר קָרְבְּנוֹת

צִבּוּר, וּמַקְרִיב אֶת הַכֹּל. יוֹם־טוֹב הַסָּמוּךְ לַשַּׁבָּת, בֵּין מִלְפָנֶיהָ בֵּין מִלְאַחֲרֶיהָ, הָיוּ כָּל הַמִּשְׁמָרוֹת שָׁווֹת בְּחִלּוּק לֶחֶם־הַפָּנִים: ח. חָל לִהְיוֹת יוֹם אֶחָד לְהַפְסִיק בֵּינְתַיִם, מִשְׁמָר שֶׁזְּמַנּוֹ קָבוּעַ, הָיָה נוֹטֵל עֶשֶׂר חַלּוֹת, וְהַמִּתְעַכֵּב נוֹטֵל שְׁתַּיִם. וּבִשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, הַנִּכְנָס נוֹטֵל שֵׁשׁ, וְהַיּוֹצֵא נוֹטֵל שֵׁשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַנִּכְנָס נוֹטֵל שֶׁבַע, וְהַיּוֹצֵא נוֹטֵל חָמֵשׁ. הַנִּכְנָסִין חוֹלְקִין בַּצָּפוֹן, וְהַיּוֹצְאִין בַּדָּרוֹם. בִּלְגָּה לְעוֹלָם חוֹלֶקֶת בַּדָּרוֹם, וְטַבַּעְתָּהּ קְבוּעָה, וְחַלּוֹנָהּ סְתוּמָה:

סְלִיק מַסֶּכֶת סֵכָּה

הודפס

לעילוי נשמת:

נחמיה בן שלמה ז"ל

נפ' י"ב אדר

ורפאל רחמים בן מנחם ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

[שְׁמוֹת כב:]

(יוֹם רִאשׁוֹן; שְׁמוֹת סג-סד)

צוּר עוֹלָמִים: צַיָּר עָלְמִין. דְּהָא בִּתְרִין אַתְוָן, אִתְבְּרוֹן עָלְמִין, עָלְמָא דֵּין, וְעָלְמָא דְּאָתֵי. עָלְמָא דָּא, בְּדִינָא אִתְבְּרִי, וְעַל דִּינָא קַיְּימָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א, א): בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיִתְנַהֲגוּן בְּנֵי נָשָׁא בְּדִינָא, וְלָא יִפְקוּן מֵאוֹרְחָא לְבַר.

תָּא חֲזֵי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, גְּזֵרַת דִּינָא דְּקַיְּימָא עָלֵיהּ, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא (שְׁמוֹת ה, כב): וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל ה׳ וַיֹּאמַר אֲדֹנָ״י, בְּאָלֶ״ף דָּלֶ״ת נוּ״ן יוּ״ד. חָמֵי תּוּקְפָּא דְּמֹשֶׁה, בְּשֵׁירוּתָא דִּנְבִיאוּתֵיהּ, לָא נָח רוּחֵיהּ בְּהַאי אֲתָר, אָמַר, אֲדֹנָי לָמָּה הֲרֵעֹתָה לָעָם הַזֶּה וְגוֹ׳, וּמֵאָז בָּאתִי אֶל פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ הֵרַע לָעָם הַזֶּה וְהַצֵּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמֶּךָ. מַאן הוּא דְּיֵימָא כְּדֵין, אֶלָּא מֹשֶׁה, דְּיָדַע, דְּהָא דַּרְגָּא אָחֳרָא עִלָּאָה זַמִּין לֵיהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, בְּשֵׁירוּתָא דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ בֵּיתָא, פָּקִיד לָהּ, כְּבַר נָשׁ דְּפָקִיד לְבֵיתֵיהּ, וְאָמַר כָּל מַאן דְּבָעֵי בְּלָא דְּחִילוּ. אוּף הָכִי מֹשֶׁה, לְבֵיתֵיהּ קָאָמַר, וְלָא דָּחִיל.

דָּבָר אַחֵר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, גְּזֵרַת דִּינָא, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ, דַּרְגָּא אָחֳרָא דְּרַחֲמֵי. וְהָכָא אִתְקַשַּׁר כֹּלָּא כַּחֲדָא, דִּינָא וְרַחֲמֵי. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֲנִי ה׳, הֲוֵינָא אָמַר הָכִי. אֶלָּא לָא כְּתִיב, אֶלָּא וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה׳, דְּמַשְׁמַע דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא.

וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי, מֹשֶׁה, אִלְמָלֵא דַּהֲוָה מָאֲרֵיהּ דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, אִתְעַנַּשׁ עַל מַה דְּאָמַר, אֲבָל בְּגִינֵי הַאי, לָא אִתְעַנַּשׁ. לְבַר נָשׁ דְּנָפַל לֵיהּ קְטָטָה בְּדִבְיתְהוּ, וְאָמַר לָהּ מִלִּין, שָׁרַאת הִיא לְאִתְרַעֲמָא, כֵּיוָן דְּשָׁאֲרִית מִלָּה, הֲוָה תַּמָּן מַלְכָּא, נָטַל מַלְכָּא מִלָּה, וְהִיא שַׁתְקַת וּפַסְקַת לְמַלָּלָא. אָמַר לֵיהּ מַלְכָּא, וְכִי לָא יָדַעְתְּ דַּאֲנָא הוּא מַלְכָּא, וּמִקָּמָאי מַלִּילַת מִלִּין אִלֵּין, כְּבֵיכוֹל אוּף הָכִי מֹשֶׁה, וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל יְיָ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי לָמָּה

הֲרֵעוּתָה וְגוֹ׳. מִיָּד, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, שֶׁאֲרֵי לְאִתְרָעֲמָא, מִיָּד נָטַל מַלְכָּא מִלָּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ׳ וְלָא יָדַעְתָּ דַּאֲנָא הוּא מַלְכָּא, וּמְקָמַאי מַלִּילַת מִלִּין אִלֵּין.

וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי. אֲמַאי שְׁנֵי שְׁמָא הָכָא מֵאִלֵּין דִּלְעֵילָּא. אֶלָּא לְמַלְכָּא, דַּהֲוָה לֵיהּ בְּרַתָּא, דְּלָא אִתְנְסִיבַת, וַהֲוָה לֵיהּ רְחִימָא. כַּד בָּעֵי מַלְכָּא לְמַלָּלָא בְּהַהוּא רְחִימָא, מְשַׁדַּר לְבְרַתֵּיהּ לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ, וַהֲוָה מַלְכָּא עַל יְדָא דִּבְרַתֵּיהּ, מְמַלֵּיל עִמֵּיהּ. אָתָא זִמְנָא דִּבְרַתֵּיהּ לְאִתְנַסָּבָא, הַהוּא יוֹמָא דְּאִתְנְסִיבַת, אָמַר מַלְכָּא, קָרוֹן לָהּ לִבְרַתָּא, קְרוֹסְפּוֹנְיָא מַטְרוֹנִיתָא. וְאָמַר לָהּ, עַד הָכָא, מַלִּילְנָא עַל יְדָךְ לְמַאן דְּמַלִּילְנָא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה אֲנָא אֵימָא לְבַעְלִיךְ, וְהוּא יֵימָא לְמַאן דְּאִצְטְרִיךְ. לְיוֹמִין, אָמַר לָהּ בַּעְלָהּ מִלִּין קָמֵי מַלְכָּא, עַד דְּהִיא שָׁרָאת לְמַלָּלָא, נָטַל מַלְכָּא מִלָּה, אָמַר לֵיהּ, וְלָאו אֲנָא מַלְכָּא, דְּעַד יוֹמָא דָּא לָא מַלִּיל אֵינָשׁ עִמִּי, אֶלָּא עַל יְדָא דִּבְרַתִּי, וַאֲנָא יָהִיבְנָא לָךְ בְּרַתִּי, וּמַלִּילְנָא עִמָּךְ בְּאִתְגַּלְיָא, מַה דְּלָא עֲבִידְנָא לְאָחָרָא.

כָּךְ, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי, כַּד אִיהִי בְּבֵיתִי וְלָא אִתְנְסִיבַת, וְלָא מַלִּילוּ עִמִּי אֲנִפִּין בַּאֲנִפִּין, כְּמָה דְּעַבִידְנָא לָךְ. וְאַתְּ, בְּשֵׁירוּתָא דְּמִלּוּלָךְ, מַלִּילַת לִבְרַתִּי קָמָאי מִלִּין אִלֵּין, אֶלָּא בְּגִינִי כָּךְ, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְיָ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְמַלָּלָא עִמְּהוֹן בְּדַרְגָּא דָּא דְּעִמָּךְ מַלִּילְנָא.

רִבִּי יוֹסֵי פָּתַח (תְּהִלִּים כד, א): לְדָוִד מִזְמוֹר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ. הָאָרֶץ: דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי קַיְימָא לְאִתְשַׁקָּיָא מִנֵּיהּ, וּלְאִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר מִנָּהּ אִתְשַׁקְיָא עָלְמָא כֻּלָּא. תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: דָּא שְׁאַר אַרְעָאן, דְּשַׁתְאָן מִינָּהּ, מִנָּא לָן. דִּכְתִיב (תְּהִלִּים ט, ט): וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ, אִלֵּין

[שְׁמוֹת כג.]

(יוֹם שֵׁנִי ; שְׁמוֹת סה-סו)

שִׁבְעָה עַמּוּדִים, דְּאַרְעָא סְמִיכָא עָלַיְהוּ. וְאִנּוּן שִׁבְעָה יַמִּים. וְיַם כִּנֶּרֶת שַׁלְטָא עָלַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לָא תֵּימָא דְּשַׁלְטָא עָלַיְיהוּ, אֶלָּא דְּאִתְמַלְיָא מִנַּיְיהוּ. וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ, מַאן אִנּוּן נְהָרוֹת. אֶלָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תְּהִלִּים צג, ג) : נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם, אִנּוּן נְהָרוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית ב, י) : וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, וּבְגִין כָּךְ, וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ.

תָּא חֲזֵי, הַאי אֶרֶץ, אִקְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, אֲמַאי לָא שָׁלִיט עַל דָּא כְּמשֶׁה, דְּהָא כְּתִיב וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וְלָא יַתִּיר.

אֶלָּא, יַעֲקֹב הָא אוֹקִימְנָא, נָטַל בֵּיתָא דִּלְתַתָּא, וְאִשְׁתְּבִיק מִנֵּיהּ בֵּיתָא דִּלְעֵילָּא. וְעִם בֵּיתָא דִּלְתַתָּא, אַתְקִין בֵּיתָא דִּלְעֵילָּא, בִּתְרֵיסָר שְׁבָטִין, בְּשִׁבְעִין עֲנָפִין, וְהָא אוֹקְמוּהָ. מֹשֶׁה, נָטַל בֵּיתָא דִּלְעֵילָּא, וְשָׁבִיק בֵּיתָא דִּלְתַתָּא. וְעַל דָּא, כְּתִיב בְּיַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי. בְּאֵל שַׁדָּי מַלִּיל עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא יַתִּיר. וּשְׁמִי יְיָ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְמַלְלָא עִמְּהוֹן בְּדַרְגָּא דָּא דְּאִיהוּ עִלָּאָה.

וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, תּוּשְׁבְּחָן דַּאֲבָהָן יַעֲקֹב הֲוָה, דְּהוּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא. בְּכֻלְּהוּ כְּתִיב, אֶל אַבְרָהָם, אֶל יִצְחָק, וּבֵיהּ אִתּוֹסָף אָת חַד, דִּכְתִיב, וְאֶל יַעֲקֹב. אִתּוֹסָף בֵּיהּ ו׳, לְאַחֲזָאָה דְּאִיהוּ שְׁלֵימָא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ. וְעִם כָּל דָּא, לָא זָכָה לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בֵּיהּ כְּמשֶׁה.

וְגַם הֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן (שְׁמוֹת ו, ד), בְּגִין דְּאִתְגְּזָרוּ. דְּכָל מַאן דְּאִתְגְּזַר, יָרִית אַרְעָא, דְּהָא לָא יָרִית אַרְעָא, אֶלָּא צַדִּיק, וְכָל מַאן דְּאִתְגְּזַר, אִקְרֵי צַדִּיק. דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה ס, כא) : וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, כָּל מַאן דְּאִתְגְּזַר, וְנָטִיר הַאי אָת קַיָּמָא, אִקְרֵי צַדִּיק, תָּא חֲזֵי מִן יוֹסֵף, דְּכָל יוֹמוֹי לָא אִקְרֵי צַדִּיק, עַד דְּנָטִיר הַהוּא בְּרִית, אָת קַיָּימָא קַדִּישָׁא. כֵּיוָן דְּנָטַר לֵיהּ, אִקְרֵי צַדִּיק, יוֹסֵף הַצַּדִּיק.

רִבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה יָתִיב יוֹמָא חַד, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וְרִבִּי אַבָּא עִמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הַאי קְרָא דִּכְתִיב, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וגו׳. מַהוּ וָאֵרָא, וַאֲדַבֵּר מִבָּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, אִית גַּוְונִין דְּמִתְחַזְיָן, וְאִית גַּוְונִין דְּלָא מִתְחַזְיָן. וְאִלֵּין וְאִלֵּין, אִנּוּן רָזָא עִלָּאָה דְּמֵהֵימְנוּתָא, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין לֵיהּ, וְלָא מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ. וְאִלֵּין דְּמִתְחַזְיָין, לָא זָכָה בְּהוּ בַּר נָשׁ, עַד דְּאָתוּ אֲבָהָן, וְקָיְימוּ עָלַיְיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וָאֵרָא, דְּחָמוּ אִנּוּן גַּוְונִין דְּאִתְגַּלְיָין.

וּמַאן גַּוְונִין דְּאִתְגַּלְיָין. אִנּוּן דְּאֵל שַׁדַּי, דְּאִינּוּן גַּוְונִין דְּחֵיזוּ עִילָּאָה וְאִלֵּין אִתְחַזְיָין. וּגְוָנִין דִּלְעֵילָּא, סְתִימִין דְּלָא אִתְחַזְיָין, לָא קָאִים אִינִישׁ עָלַיְיהוּ, בַּר מֹשֶׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב, וּשְׁמִי יְיָ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לָא אִתְגַּלְיֵיתִי לוֹן בְּגַוְונִין עִלָּאִין. וְאִי תֵּימָא, דַּאֲבָהָן לָא הֲווֹ יַדְעֵי בְּהוּ. אֶלָּא הֲווֹ יַדְעֵי, מִגּוֹ אִנּוּן דְּאִתְגַּלְיָין.

כְּתִיב (דניאל יב, ג): וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, מַאן אִנּוּן מַשְׂכִּילִים. אֶלָּא דָּא הוּא, הַהוּא חָכָם דְּיִסְתַּכַּל מִגַּרְמֵיהּ מִלִּין, דְּלָא יְכִילִין בְּנֵי נָשָׁא לְמַלְּלָא בְּפוּמָא, וְאִלֵּין אִקְרוּן מַשְׂכִּילִים. יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מַאן הוּא הָרָקִיעַ. דָּא הוּא רְקִיעַ דְּמֹשֶׁה, דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְהַאי זֹהַר דִּילֵיהּ, אִיהוּ סָתִים, וְלָא אִתְגַּלְיָיא מִגָּוֹן דִּילֵיהּ קַיְימָא עַל הַהִיא רְקִיעָא דְּלָא נָהִיר, דְּאִתְחַזְיָין בֵּיהּ גַּוְונִין, וְאִנּוּן גַּוְונִין אַף עַל גַּב דְּאִתְחַזְיָין בֵּיהּ, לָא זַהֲרֵי כְּזֹהֲרָא בְּגִין דְּאִנּוּן גַּוְונִין סְתִימִין.

תָּא חֲזֵי, אַרְבַּע נְהוֹרִין אִנּוּן. תְּלַת מִנַּיְיהוּ סְתִימִין, וְחַד דְּאִתְגַּלְיָיא: נְהוֹרָא דְּנָהִיר. נְהוֹרָא דְּזֹהֲרָא. וְאִיהוּ נָהִיר כְּזֹהֲרוּ דִּשְׁמַיָּא בְּדַכְיוּ. נְהוֹרָא דְּאַרְגְּוָנָא, דְּנָטִיל כָּל נְהוֹרִין. נְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר אִסְתַּכַּל לְגַבֵּי אִלֵּין, וְנָטִיל לוֹן. וְאִתְחַזְיָין אִנּוּן נְהוֹרִין בֵּיהּ, כַּעֲשָׁשִׁיתָא לָקַבֵּל שִׁמְשָׁא.

וְאִלֵּין תְּלַת דְּקַאמְרָן, סְתִימִין וְקַיְימִין עַל הַאי

[שְׁמוֹת כג:]

(יוֹם שְׁלִישִׁי; שְׁמוֹת סז-סח)

דְּאִתְגַּלְיָיא. וְרָזָא דָּא עֵינָא תָּא חֲזֵי, בְּעֵינָא אִית תְּלַת גַּוְונִין, דְּאִתְגַּלְיָין רְשִׁימִין בֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ לָא מִזְדַּהֲרֵי, בְּגִין דְּקַיְימֵי בִּנְהוֹרָא דְּלָא נָהִיר. וְאִלֵּין אִנּוּן כְּגַוְונָא דְּאִנּוּן סְתִימִין דְּקַיְימֵי עָלַיְיהוּ וְאִלֵּין אִנּוּן דְּאִתְחַזְיָין לַאֲבָהָן, לְמִנְדַּע אִנּוּן סְתִימִין דְּמִזְדַּהֲרִין, מִגּוֹ אִלֵּין דְּלָא מִזְדַּהֲרֵי. וְאִנּוּן דְּמִזְדַּהֲרֵי וְאִנּוּן סְתִימִין, אִתְגַּלְיָין לְמֹשֶׁה, בְּהַהוּא רְקִיעָא דִּילֵיהּ. וְאִלֵּין קַיְימֵי, עַל אִנּוּן גַּוְונִין דְּאִתְחַזְיָין בֵּיהּ בְּעֵינָא.

וְרָזָא דָּא סְתִים עֵינָךְ, וְאַסְחַר גַּלְגַּלָּךְ, וְיִתְגַּלְיָין אִנּוּן גַּוְונִין דְּנַהֲרִין, דְּמִזְדַּהֲרֵי, וְלָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְמֵחֱמֵי, אֶלָּא בְּעַיְינִין סְתִימִין, בְּגִין דְּאִנּוּן סְתִימִין עִלָּאִין, קַיְימֵי עַל אִנּוּן גַּוְונִין דְּאִתְחַזְיָין, דְּלָא מִזְדַּהֲרֵי.

וְעַל דָּא קָרִינָן, מֹשֶׁה זָכָה בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא דְּקַיְימָא עַל הַהוּא דְּלָא נַהֲרָא. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, בְּהַהוּא אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא. וַאֲבָהָן הֲווֹ חָמָאן מִגּוֹ אִלֵּין גַּוְונִין דְּאִתְגַּלְיָין, אִנּוּן סְתִימִין, דְּקַיְימֵי עָלַיְיהוּ דְּאִנּוּן דְּלָא נָהֲרִין, וְעַל דָּא כְּתִיב, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי, בְּאִנּוּן גַּוְונִין דְּאִתְחַזְיָין.

וּשְׁמִי יְיָ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, אִלֵּין גַּוְונִין עִלָּאִין סְתִימִין דְּזַהֲרִין, דְּזָכָה בְּהוּ מֹשֶׁה לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן. וְרָזָא דָּא, דְּעֵינָא סְתִים וְגַלְיָא. סְתִים, חָמֵי אַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, אִתְגַּלְיָא, חָמֵי אַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נַהֲרָא. וְעַל דָּא, וָאֵרָא, בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּלָא נָהֲרָא, דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא, בֵּיהּ כְּתִיב רְאִיָּה. בְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא דְּאִיהוּ בִּסְתִימוּ, כְּתִיב בֵּיהּ יְדִיעָה, דִּכְתִיב לֹא נוֹדַעְתִּי. אָתוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וְנָשְׁקוּ יְדוֹי. בָּכָה רִבִּי אַבָּא, וְאָמַר, וַוי כַּד תִּסְתַּלַּק מֵעָלְמָא, וְיִשְׁתְּאַר עָלְמָא יָתוֹם מִינָּךְ, מַאן יָכִיל לְאַנְהָרָא מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר (שְׁמוּאֵל א׳ כה, ו): וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם. וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי, וְכִי דָּוִד לָא הֲוָה יָדַע בֵּיהּ בְּנָבָל, דְּאִיהוּ אָמַר בְּגִינֵיהּ, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי, אֶלָּא, הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא טָבָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲוָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב

בְּדִינָא עַל עָלְמָא, וּבְגִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה, לְחָי, לְקַשְׁרָא כֹּה, לְחָי, דְּכָל חַיִּין בֵּיהּ תַּלְיָין. וְאַתָּה שָׁלוֹם, מַאי וְאַתָּה, אַתָּה מְבָעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, וְאַתָּה כֹּלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר, בְּגִין לְקַשְׁרָא קִשְׁרָא דִּמְהֵימָנוּתָא וְכִדְקָא יָאוֹת.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּהָא לְבַר נָשׁ חַיָּיבָא, אָסוּר לְאַקְדְּמָא לֵיהּ שְׁלָם, וְאִי אִצְטְרִיךְ, יַקְדִּים לֵיהּ כְּדָוִד, דְּבָרִיךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְחַזֵּי דִּבְגִינֵיהּ קָאָמַר. וְאִי תֵּימָא דְּרַמָּאוּת הֲוָה. לָאו. דְּהָא כָּל מַאן דְּסָלִיק לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְחַזֵּי דִּבְגִינֵיהּ קָאָמַר, לָאו רַמָּאוּת הוּא. וּמַאן דְּאַקְדִּים שְׁלָם לְזַכָּאָה, כְּאִילּוּ אַקְדִּים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן מַר, דְּאִיהוּ שְׁלָמָא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְיָ לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם. רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח (תְּהִלִּים לב, ב): אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב ה׳ לוֹ עָוֹן וְגוֹ׳. כַּמָּה אִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא אֲטִימִין, דְּלָא יָדְעִין, וְלָא מִסְתַּכְּלָן, עַל מַה קַיְימִין בְּעָלְמָא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, עָבֵד לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ, וְאַתְקִין לֵיהּ בְּתִקּוּנוֹי, בְּגִין דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וְיֵהַךְ בְּאוֹרְחוֹי.

דְּהָא כַּד אִתְבְּרֵי אָדָם, מֵעַפְרָא דְּמַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא אִתְתַּקַּן וְאַרְבַּע סִטְרֵי דְּעָלְמָא, אִתְחַבְּרוּ בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. וְאִנּוּן אַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, אִתְחַבְּרוּ בְּאַרְבַּע סִטְרִין, דְּאִנּוּן יְסוֹדִין דְּעָלְמָא, אֵ״שׁ רו״ח וְמַי״ם וְעָפָ״ר, וְאִתְחַבְּרוּ אַרְבַּע סִטְרִין אִלֵּין, בִּד׳ יְסוֹדִין דְּעָלְמָא, וְאַתְקִין מִנַּיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד גּוּפָא בְּתִקּוּנָא עִלָּאָה. וְהַאי גּוּפָא, אִתְחַבַּר מִתְּרִין עָלְמִין, מֵעָלְמָא דָּא תַּתָּאָה, וּמֵעָלְמָא דִּלְעֵילָּא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תָּא חֲזֵי, ד׳ קַדְמָאֵי אִנּוּן רָזָא דִּמְהֵימָנוּתָא. וְאִינּוּן אַבָּהָן דְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. וְרָזָא דִּרְתֵיכָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וְאִנּוּן ד׳ יְסוֹדִין: אֵ״שׁ רו״ח וְמַי״ם וְעָפָ״ר. אִלֵּין אִינּוּן רָזָא עִלָּאָה. וּמֵאִנּוּן נְפִקִין, זָהָ״ב וְכֶסֶ״ף וּנְחֹשֶׁ״ת וּבַרְזֶ״ל. וּתְחוֹת

[שְׁמוֹת כד.]

(יוֹם רְבִיעִי; שְׁמוֹת סט-ע)

אִלֵּין מַתָּכָאן אַחֲרָנִין, דְּדַמְיָין לוֹן. תָּא חֲזֵי. אֵ״ש רו״ח וְמַי״ם וְעָפָ״ר, אִלֵּין אִנּוּן קַדְמָאֵי וְשָׁרְשִׁין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, וְתַתָּאִין וְעִלָּאִין עָלַיְיהוּ קַיְימִין. וְאִלֵּין אִנּוּן אַרְבַּע, לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְקַיְימִין בְּאַרְבַּע אִלֵּין: צָפוֹ״ן, וְדָרוֹ״ם, וּמִזְרָ״ח, וּמַעֲרָ״ב. אִלֵּין אִנּוּן אַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, וְקַיְימִין בְּאַרְבַּע אִלֵּין. אֵ״ש לִסְטַר צָפוֹ״ן. רו״ח לִסְטַר מִזְרָ״ח. מַי״ם לִסְטַר דָּרוֹ״ם. בְּגִין דְּדָרוֹם חָם וְיָבֵשׁ מַיִם קָרִים וְלַחִים עָפָ״ר לִסְטַר מַעֲרָ״ב. וְאַרְבַּע אִלֵּין, בְּאַרְבַּע אִלֵּין קְטִירִין, וְכֻלְּהוּ חַד, וְאִלֵּין עַבְדֵי אַרְבַּע מַתָּכָאן, דְּאִינּוּן זָהָ״ב וְכֶסֶ״ף וּנְחֹשֶׁ״ת וּבַרְזֶ״ל הָא אִינּוּן תְּרֵיסָר, וְכֻלְּהוּ חַד.

תָּא חֲזֵי, אֵשׁ הוּא בְּשִׁמָּאלָא, לִסְטַר צָפוֹן, דְּהָא אֵשׁ, תּוּקְפָּא דַּחֲמִימוּתָא בֵּיהּ, וְיָבִישׁוּ דִּילֵיהּ תַּקִּיף. וְצָפוֹן בְּהִפּוּכָא דִּילֵיהּ הוּא, וְאִתְמְזִיג חַד בְּחַד וְאִיהוּ חַד. מַיִם לִימִינָא, וְהוּא לִסְטַר דָּרוֹם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא, עָבִיד מִזְגָּא דָּא כְּמִזְגָּא דָּא.

צָפוֹן אִיהוּ קַר וְלַח, אֵשָׁא חַם וְיָבֵשׁ. אַחְלַף לוֹן לִסְטַר דָּרוֹם. דָּרוֹם, אִיהוּ חַם וְיָבֵשׁ. מַיִם קָרִים וְלַחִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָזִיג לוֹן כְּחַד דְּנַפְקֵי מַיָּא מִדָּרוֹם, וְעָאלִין בְּגוֹ צָפוֹן. וּמִצָּפוֹן נַגְדֵי מַיָּא. נָפִיק אֵשָׁא מִצָּפוֹן, וְעָאל בְּתוּקְפָּא דְּדָרוֹם, וּמִדָּרוֹם נָפִיק תּוּקְפָּא דַּחֲמִימוּתָא לְעָלְמָא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹזִיף דָּא בְּדָא, וְכָל חַד וְחַד אוֹזִיף לְחַבְרֵיהּ מִדִּילֵיהּ כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. כְּגַוְונָא דָּא רוּחַ וּמִזְרָח, בְּגִין דְּיוֹזִיף כָּל חַד לְחַבְרֵיהּ, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, לְאִתְחַבְּרָא כְּחַד.

תָּא חֲזֵי, אֵשָׁא מִסִּטְרָא דָּא, מַיִם מִסִּטְרָא דָּא. וְאִנּוּן מַחֲלוֹקֶת. עָאל רוּחַ בֵּינַיְיהוּ, וְאָחִיד לְתַרִּין סִטְרִין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א, ב): וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. דְּהָא אֵשָׁא קָאִים לְעֵילָּא בְּסִטְרָא דָּא. וּמַיִם קַיְימֵי עַל אַפֵּי אַרְעָא. רוּחָא אָעִיל בֵּינַיְיהוּ, וְאָחִיד לְתַרִּין סִטְרִין, וְאַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת. עָפָר, מַיָּא קַיְימֵי עֲלֵיהּ וְרוּחָא וְאֵשָׁא

וּמְקַבְּלָא מִכֻּלְהוּ, בְּחֵילָא דְּתַלְתָּא אִלֵּין דְּקַיְימֵי עָלָהּ.

תָּא חֲזֵי, רוּחַ וּמִזְרָח. מִזְרָח, חַם וְלַח, רוּחַ, חַם וְלַח אִיהוּ, וּבְגִינֵי כָּךְ, אָחִיד לְתְרֵין סִטְרִין, דְּהָא אֵשׁ חַם וְיָבֵשׁ, וּמַיִם קָרִים וְלַחִים, רוּחַ אִיהוּ חַם וְלַח, סִטְרָא דְּאִיהוּ חַם, אָחִיד בְּאֶשָּׁא. סִטְרָא דְּאִיהוּ לַח, אָחִיד בְּמַיָּא. וְעַל דָּא אַסְכִּים בֵּינַיְיהוּ, וְאַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת דְּאֶשָּׁא וּמַיָּא.

עָפָר אִיהוּ קַר וְיָבֵשׁ, וְעַל דָּא מְקַבֵּל עָלֵיהּ כֻּלְהוּ, וְכֻלְהוּ עַבְדֵי בֵּיהּ עֲבִידְתַּיְיהוּ, וּמְקַבְּלָא מִכֻּלְהוּ, לְאַפָּקָא בְּחֵילֵיהוֹן מְזוֹנָא לְעָלְמָא. בְּגִין דִּבְמַעֲרָב אִתְאַחִיד עַפְרָא, דְּאִיהוּ קַר וְיָבֵשׁ. וְסִטְרָא דְּאִיהוּ קַר, אָחִיד בַּצָּפוֹן דְּאִיהוּ קַר וְלַח, דְּהָא קְרִירָא אִתְאַחִיד בִּקְרִירָא. בְּגִין כָּךְ צָפוֹן אִתְאַחִיד בַּמַּעֲרָב בְּסִטְרָא דָּא. דָּרוֹם דְּאִיהוּ חַם וְיָבֵשׁ, בְּהַהוּא יְבִישׁוּתָא דִּילֵיהּ, אָחִיד לִיבֵּשׁוּתָא דְּמַעֲרָב בְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְאִתְאַחִיד מַעֲרָב בְּתְרֵין סִטְרִין.

וְכֵן אִתְאַחִיד דָּרוֹם בְּמִזְרָח, דְּהָא חֲמִימוּתָא דְּדָרוֹם, אִתְאַחִיד בֵּיהּ בַּחֲמִימוּתָא דְּמִזְרָח. וּמִזְרָח אִתְאַחִיד בַּצָּפוֹן דְּהָא לָחוּתָא דִּילֵיהּ אִתְאַחִיד בְּלָחוּתָא דְּצָפוֹן. הַשְׁתָּא אִשְׁתְּכַח דְּרוֹמִי״ת מִזְרָחִי״ת. מִזְרָחִי״ת צָפוֹנִי״ת. צָפוֹנִי״ת מַעֲרָבִי״ת. מַעֲרָבִי״ת דְּרוֹמִי״ת וְכֻלְהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, לְאִשְׁתַּלְשָׁלָא חַד בְּחַד.

כְּגַוְנָא דָּא, צָפוֹן עָבִיד דַּהֲבָא. דְּמִסִּטְרָא דְּתוֹקְפָא דְּאֶשָּׁא, אִתְעֲבִיד דַּהֲבָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (אִיּוֹב לז, כב): מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה. דְּאֵשׁ אִתְאַחִיד בְּעָפָר, וְאִתְעֲבִיד דַּהֲבָא. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (שָׁם כח, ו): וְעַפְרֹת זָהָב לוֹ. וְרָזָא דָּא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב.

מַיִם אִתְאַחִיד בֶּעָפָר, וּקְרִירוּתָא בְּלָחוּתָא עָבִיד כֶּסֶף, הַשְׁתָּא הָא עָפָר אִתְאַחִיד בִּתְרֵין סִטְרִין, בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף, וְאִתְיְיהִיב בֵּינַיְיהוּ. רוּחָא אָחִיד לְמַיִם, וְאָחִיד

[שְׁמוֹת כד:]

(יוֹם חֲמִישִׁי; שְׁמוֹת עא-עב)

לְאֵשׁ, וְאַפִּיק תְּרֵין כְּחַד, דְּאִיהוּ (יְחֶזְקֵאל א) עֵין נְחֹשֶׁת קָלָל. וְעָפָר דְּקַאמְרָן, כַּד אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, בִּיבִישׁוּ וּקְרִירוּ דִּילֵיהּ, נָפִיק בַּרְזֶל, וְסִימָנִיךְ, (קֹהֶלֶת י, י): אִם קֵהָה הַבַּרְזֶל וְגוֹ׳.

וְהַאי עָפָר, אִתְאַחִיד בְּכֻלְּהוּ, וְכֻלְּהוּ עַבְדִין בֵּיהּ כְּגַוְנָא דִּלְהוֹן. תָּא חֲזֵי, בְּלָא עָפָר, לֵית זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת, דְּהָא כָּל חַד וְחַד אוֹזִיף לְחַבְרֵיהּ מִדִּילֵיהּ, לְאִתְקַשְׁרָא דָּא בְּדָא. וְאִתְאַחִיד עָפָר בְּכֻלְּהוּ, בְּגִין דִּתְרֵין סִטְרִין אֲחִידָן לֵיהּ, אֶשָּׁא וּמַיָּא. וְרוּחָא אִתְקְרִיב בֵּיהּ, בְּגִין אִלֵּין תְּרֵין וְעָבִיד בֵּיהּ עֲבִידְתָּא.

אִשְׁתְּכַח, דְּכַד אִתְחַבַּר עַפְרָא בַּהֲדַיְיהוּ, עָבִיד וְאוֹלִיד עַפְרָא אַחֲרָנִין, כְּגַוְנָא דִּלְהוֹן. כְּגַוְונָא דְּזָהָב, אוֹלִיד עַפְרָא סוֹסְפִיתָא יְרוֹקָא, דְּאִיהוּ כְּגַוְנָא דְּדַהֲבָא מַמָּשׁ. כְּגַוְנָא דְּכֶסֶף, אוֹלִיד עוֹפֶרֶת. כְּגַוְנָא דִּנְחֹשֶׁת עִילָאָה, אוֹלִיד קְסִיטְרָא דְּאִיהוּ נְחֹשֶׁת זוּטָא. כְּגַוְנָא דִּבַרְזֶל, אוֹלִיד בַּרְזֶל, וְסִימָנִךְ (מִשְׁלֵי כז, יז): בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל יָחַד.

תָּא חֲזֵי, אֵשׁ רוּחַ מַיִם וְעָפָר, כֻּלְּהוּ אַחִידָן דָּא בְּדָא, וְאִתְקַשְׁרָן דָּא בְּדָא. וְלָא הֲוֵי בְּהוּ פְּרוּדָא. וְעָפָר דָּא, כַּד אִיהוּ אוֹלִיד לְבָתַר, לָא מִתְקַשְׁרָן דָּא בְּדָא בְּאִנּוּן עִלָּאֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית ב, י): וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים, בְּאִלֵּין הֲוֵי פְּרוּדָא.

בְּגִין דְּהָא עָפָר, כַּד אִיהוּ אוֹלִיד בְּחֵילָא דִּתְלַת עִלָּאֵי, אַפִּיק אַרְבְּעָה נַהֲרִין, דְּתַמָּן מִשְׁתַּכְּחֵי אַבְנֵי יְקָר, וּבַאֲתַר חַד אִנּוּן, דִּכְתִיב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם. וְאִלֵּין אַבְנֵי יְקָר אִינּוּן תְּרֵיסַר, וְאִנּוּן לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, לָקְבֵיל תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כח, כא): וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶיךָ עַל שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל שְׁמֹתָם. וְאִלֵּין תְּרֵיסַר בָּקָר, דְּאִנּוּן תְּחוֹת יַמָּא.

תָּא חֲזֵי, כָּל אַרְבָּעָה סִטְרִין עִלָּאִין דְּקַאמְרָן, אַף עַל גַּב דְּמִתְקַשְׁרָן דָּא בְּדָא, וְאִנּוּן קְיוּמָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, קְיוּמָא דְּעָלְמָא יַתִּיר רוּחַ, בְּגִין

דְּכֹלָּא קַיְימָא בְּגִינֵיהּ, וְנַפְשָׁא לָא קַיְימָא אֶלָּא בְּרוּחָא, דְּאִי גָּרַע רוּחָא אַפִּילּוּ רִגְעָא חֲדָא, נַפְשָׁא לָא יָכִילַת לְאִתְקַיְימָא, וְרָזָא דָּא כְּתִיב (מִשְׁלֵי יט, ב): גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. נַפְשָׁא בְּלָא רוּחָא לָאו אִיהוּ טוֹב, וְלָא יַכְלָא לְאִתְקַיְימָא.

וְתָא חֲזֵי, אִנּוּן תְּרֵיסָר דְּקַאמְרָן, דְּאִנּוּן תְּרֵיסַר אַבָּנִין, אִנּוּן תְּרֵיסַר בָּקָר, דְּתְחוֹת יַמָּא. בְּגִין כָּךְ, נָטְלוּ אִנּוּן תְּרֵיסָר נְשִׂיאִים (בַּמִּדְבָּר ז, פז): כָּל הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנֵים עָשָׂר פָּרִים וְגוֹ׳. וְכֹלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא, וּמַאן דְּיַשְׁגַּח בְּמִלִּין אִלֵּין, יַשְׁגַּח בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, דְּעִקָּר דְּכֹלָּא בֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא דְּאָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, מֵעַפְרָא דְּמַקְדְּשָׁא דִּלְתַתָּא אִתְבְּרֵי, מֵעַפְרָא דְּמַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא אִתְיְיהִיב בֵּיהּ נְשִׁמְתָא. כְּמָה דְּכַד אִתְבְּרֵי מֵעַפְרָא דִּלְתַתָּא, אִתְחַבְּרוּ בֵּיהּ תְּלַת סִטְרָא יְסוֹדֵי עָלְמָא. הָכִי נָמֵי כַּד אִתְבְּרֵי מֵעַפְרָא דִּלְעֵילָּא, אִתְחַבְּרוּ בֵּיהּ תְּלַת סִטְרֵי יְסוֹדֵי עָלְמָא, וְאִשְׁתְּלִים אָדָם. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב (תְּהִלִּים לב, ב): אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְיָ לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה. אֵימָתַי לֹא יַחְשֹׁב יְיָ לוֹ עָוֹן, בְּזִמְנָא דְּאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה אִשְׁתְּלִים יַתִּיר מֵאֲבָהָן, בְּגִין דְּמַלִּיל עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִדְּרִגָּא עִלָּאָה יַתִּיר מִכֻּלְהוּ, וּמֹשֶׁה פְּנִימָאָה דְּבֵי מַלְכָּא עִלָּאָה הֲוָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וְגוֹ׳, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם (שְׁמוֹת ו, ו). רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַאי קְרָא אִפְּכָא הוּא, דִּכְתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבוֹדָתָם, וּלְבָתַר וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימָר מֵעִיקָּרָא וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם, וּלְבָתַר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם. אֶלָּא, עִקָּרָא דְּכֹלָּא בְּקַדְמִיתָא, דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַשְּׁרָא לוֹן בִּשְׁבָחָא דְּכֹלָּא בְּקַדְמִיתָא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְהָא שִׁבְחָא דְּכֹלָּא, וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי

[שְׁמוֹת כה.]

(יוֹם שִׁשִּׁי; שְׁמוֹת עג-עד)

לָכֶם לֵאלֹהִים, וְאָמַר לֵיהּ לְבָתַר. אֲמַר לֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא, לֵית לְהוּ שְׁבָחָא אֶלָּא יְצִיאָה. דְּחָשִׁיבִי דְּלָא יִפְקוּן מֵעַבְדוּתְהוֹן לְעָלְמִין, בְּגִין דַּהֲווֹ חָמָאן תַּמָּן דְּכָל אֲסִירֵי דַּהֲווֹ בֵּינַיְיהוּ מְקַשְׁרוּ לוֹן בְּקִשְׁרָא דְּחָרְשֵׁי, וְלָא יַכְלִין לְנָפְקָא מִבֵּינַיְיהוּ לְעָלְמִין. וּבְגִין כָּךְ, מַה דְּחָבִיב עָלַיְיהוּ מִכֹּלָּא, אִתְבַּשָּׁרוּ בֵּיהּ.

וְאִי תֵּימָא אַף עַל גַּב דְּנָפְקוּ, הָא דִּילְמָא יְזִלוּן בַּתְרַיְיהוּ לְאַבָּאָשָׁא לוֹן, כְּתִיב וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבוֹדָתָם. וְאִי תֵּימָא הָא יִפְקוּן וְיִשְׁתֵּזְבוּן, וְלָא יְהֵא לוֹן פְּרִיקָא, תַּלְמוּד לוֹמַר וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה. וְאִי תֵּימָא לֹא יְקַבְּלֵם, הָא כְּתִיב וְלָקַחְתִּי. וְאִי תֵּימָא כְּשֶׁיְּקַבְּלֵם לֹא יְבִיאֵם לָאָרֶץ, הָא כְּתִיב וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם וְגוֹ׳. רַעְיָא מְהֵימְנָא: וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ׳, פְּקוּדָא דָּא קַדְמָאָה דְּכָל פְּקוּדִין. רֵאשִׁיתָא קַדְמָאָה דְּכָל פְּקוּדִין, לְמִנְדַּע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֻלָּא. מַאי בְּכֻלָּא. לְמִנְדַּע דְּאִית שַׁלִּיטָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ רִבּוֹן עָלְמָא, וּבָרָא עָלְמִין כֻּלְּהוּ, שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל חֵילֵיהוֹן. וְדָא אִיהוּ בְּכֻלָּא. וְסוֹפָא דְּכֹלָּא בִּפְרָט, לְמִנְדַּע לֵיהּ בִּפְרָט.

וּכְלָל וּפְרָט אִיהוּ רֵישָׁא וְסוֹפָא רָזָא דְּכָר וְנוּקְבָּא כַּחֲדָא, וְאִשְׁתְּכַח בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, דְּאִתְעַסָּק בְּכֻלָּל וּפְרָט, בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא אִיהוּ כְּלָל וּפְרָט. תִּקּוּנָא דְּהַאי עָלְמָא, אִיהוּ כְּלָל וּפְרָט. בְּגִין כָּךְ, רְאֵשִׁיתָא דְּכֹלָּא, לְמִנְדַּע דְּאִית שַׁלִּיט וְדַיָּין עַל עָלְמָא, וְאִיהוּ רִבּוֹן כָּל עָלְמִין. וּבָרָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ מֵעַפְרָא, וְנָפַח בְּאַפּוֹי נִשְׁמְתָא דְּחַיֵּי, וְדָא אִיהוּ בְּאוֹרַח כְּלָל.

כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הֲווֹ יַדְעֵי לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּיָנָן דְּאָתָא מֹשֶׁה לְגַבַּייהוּ, פִּקּוּדָא קַדְמָאָה דָּא אוֹלִיף לוֹן, דִּכְתִיב, וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם וְגוֹ׳. וְאִלְמָלֵא פִּקּוּדָא דָּא, לָא הֲווֹ יִשְׂרָאֵל מֵהֵימְנִין, בְּכָל אִנּוּן נִיסִּין וּגְבוּרָן דְּעָבַד לוֹן בְּמִצְרַיִם. כְּיָנָן דְּיָדְעוּ פִּקּוּדָא דָּא בְּאוֹרַח כְּלָל, אִתְעֲבִידוּ לְהוֹן נִסִּין וּגְבוּרָן.

וּלְסוֹף אַרְבְּעִין שְׁנִין, דְּקָא אִשְׁתְּדָלוּ בְּכָל אִנּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְתָא, דְּאוֹלִיף לוֹן מֹשֶׁה, בֵּין אִנּוּן דְּמִתְנַהֲגֵי בְּאַרְעָא בֵּין אִנּוּן דְּמִתְנַהֲגֵי לְבַר מֵאַרְעָא, כְּדֵין אוֹלִיף לוֹן בְּאוֹרַח פְּרָט, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דְּבָרִים ד, לט) : וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ, הַיּוֹם דַּייְקָא, מַה דְּלָא הֲוָה רְשׁוּ מִקַּדְמַת דְּנָא. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא בְּאוֹרַח פְּרָט, בְּמִלָּה דָּא, כַּמָּה רָזִין וְסִתְרִין אִית בָּהּ. וְדָא, וְהַהוּא דְּקַדְמֵיתָא, כֹּלָּא מִלָּה חֲדָא, דָּא בִּכְלָל, וְדָא בִּפְרָט.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (מִשְׁלֵי א, ז) : יִרְאַת יְיָ רֵאשִׁית דָּעַת. תִּירוּצָא, דָּא בְּאוֹרַח פְּרָט, לְמִנְדַּע מַאן אִיהוּ יִרְאַת יְיָ. וְאַף עַל גַּב דְּאִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְדַחֲלָא מִנֵּיהּ, עַד לָא יִנְדַּע, אֲבָל הָכָא כְּתִיב רֵאשִׁית דַּעַת, לְמִנְדַּע לֵיהּ דְּהָא אִיהוּ רֵאשִׁיתָא, לְמִנְדַּע לֵיהּ בְּאוֹרַח פְּרָט.

בְּגִין כָּךְ, פִּקּוּדָא קַדְמָאָה לְמִנְדַּע לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּכְלָל וּפְרָט, בְּרֵישָׁא וּבְסוֹפָא. וְרָזָא דָּא (יְשַׁעְיָה מד, ו) : אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן. אֲנִי רִאשׁוֹן בִּכְלָל, וַאֲנִי אַחֲרוֹן בִּפְרָט. וְכֹלָּא בִּכְלָלָא חֲדָא, וְרָזָא חַדָּא. כֵּיוָן דְּיִנְדַּע דָּא בִּכְלָל, יַשְׁלִים כָּל שַׁייְפּוֹי. וּמַאן אִנּוּן. רְמַ״ח פִּקּוּדִין, דְּאִנּוּן רְמַ״ח שַׁייְפִין דְּבַר נָשׁ. כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים בְּהוּ עַל הַאי בִּכְלָל, כְּדֵין יִנְדַּע בְּאוֹרַח פְּרָט, דְּדָא אִיהוּ אַסְוָתָא לְכֻלְּהוּ, וְיִנְדַּע כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא, דְּמִתְחַבְּרָן לְמֵיהַב אַסְוָתָא לְכָל שַׁייְפִין.

וְאִי תֵּימָא, כָּל יוֹמֵי שַׁתָּא, הֵיךְ יַהֲבִין אַסְוָתָא לְכָל שַׁייְפִין. וַדַּאי הָכִי הוּא עֵילָּא וְתַתָּא, שַׁתָּא וְיוֹמֵי דִּילֵיהּ, יַהֲבִין אַסְוָתָא לְכָל שַׁייְפִין עֵילָּא וְתַתָּא, דְּשַׁייְפִין אַרִיקוּ בִּרְכָאן לְיוֹמֵי שַׁתָּא כְּדֵין אַסְוָתָא וְחַיִּין תַּלְיָין עֲלָן מִלְּעֵילָּא, וְאִתְמַלְיָין מִכֹּלָּא. מַאן גָּרִים לוֹן. יוֹמֵי שַׁתָּא.

אוֹף הָכִי נָמֵי לְתַתָּא, כַּד בַּר נָשׁ יַשְׁלִים גּוּפֵיהּ בְּאִנּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְתָא לֵית לָךְ כָּל יוֹמָא דְּלָא אַתְיָיא לְאִתְבָּרְכָא מִנֵּיהּ, וְכַד אִנּוּן אִתְבָּרְכָאן מִנֵּיהּ, כְּדֵין חַיִּין וְאַסְוָתָא תַּלְיָין עָלֵיהּ מִלְּעֵילָּא. מַאן גָּרִים לֵיהּ. אִנּוּן יוֹמֵי שַׁתָּא. יוֹמֵי שַׁתָּא, כְּמָה דְּאִתְבָּרְכָאן מִלְּעֵילָּא מֵרָזָא

[שְׁמוֹת כה:]

(שַׁבַּת קֹדֶשׁ; שְׁמוֹת עה-עו)

דְּאָדָם. הָכִי נָמֵי אִתְבָּרְכָאן מִתַּתָּא מֵרָזָא דְּאָדָם.

זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עָלְמָא, בְּאִלֵּין פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְתָא, דְּאִקְרוֹן אָדָם, דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל לד, לא): אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם, וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לָא אִקְרוֹן אָדָם. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל אִקְרֵי אָדָם, אִית לוֹן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאִנּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלָּא חַד, בְּרָזָא דְּאָדָם.

כַּד יָהַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, מִלָּה קַדְמָאָה אִיהוּ אָנֹכִי, אָנֹכִי סַלְקָא לְרָזִין סַגִּיאִין. וְהָכָא אִיהוּ רָזָא דְּפִקּוּדָא קַדְמָאָה, לְמִנְדַּע לֵיהּ בִּכְלָלָא. בְּגִין דִּכְתִיב אָנֹכִי, הָא קָא רָמִיז, דְּאִית אֱלָהָא שַׁלִּיטָא עִלָּאָה עַל עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דְּבָרִים ד, כד): כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא, פִּקּוּדָא קַדְמָאָה בִּכְלָל. בִּפְרָט: בְּגִין דִּכְתִיב, ה' אֱלֹהֶיךָ דָּא פְּרָט, וְדָא כְּלָל וּפְרָט, פִּקּוּדָא קַדְמָאָה, דְּאִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע בְּרֵישָׁא וּבְסוֹפָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא (ע"כ רעיא מהימנא).

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ (שְׁמוֹת ו, ט). מַאי מִקֹּצֶר רוּחַ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, דְּלָא הֲווֹ נְפִישֵׁי, וְלָא הֲווֹ לְקִיטֵי רוּחָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִקֹּצֶר רוּחַ: דְּעַד לָא נָפַק יוֹבְלָא, לְמֵיהַב לוֹן נְפִישׁוּ. וְרוּחַ בַּתְּרָאָה, עַד לָא שַׁלְטָא לְמֶעְבַּד נִימוּסֵי, וּכְדֵין הֲוָה עָאקוּ דְּרוּחָא. מַאן אִיהוּ. רוּחַ בַּתְּרָאָה דְּקַאמְרָן.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שְׁמוֹת ו, יב): הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם, מַאי וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם. וְהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב (שְׁמוֹת ד, י): לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי וְגוֹ' כִּי כְבַד פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן אָנֹכִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה אוֹתִיב לֵיהּ (שָׁם, יא): מִי שָׂם פֶּה לָאָדָם וְגוֹ', וְהוּא אָמַר (שָׁם, יב): וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ, סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּלָא הֲוָה כֵּן, וְהַשְׁתָּא אָמַר וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם, אִי הָכִי, אָן הוּא מִלָּה דְּאַבְטַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא.

אֶלָּא רָזָא אִיהוּ, מֹשֶׁה קָלָא וְדִבּוּר דְּאִיהוּ מִלָּה דִּילֵיהּ, הֲוָה בְּגָלוּתָא, וַהֲוָה אִיהוּ אָטִים לְפָרְשָׁא מִלִּין,

וּבְגִין דָּא אָמַר, וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה, בְּעוֹד דְּמִלָּה דִּילִי אִיהִי בְּגָלוּתָא דִּילֵיהּ, דְּהָא לֵית לִי מִלָּה. הָא אֲנָא קָלָא מִלָּה גָּרַע, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְעַל דָּא, שָׁתַף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן בַּהֲדֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל זִמְנָא דְּדִבּוּר הֲוָה בְּגָלוּתָא, קָלָא אִסְתְּלַק מִנֵּיהּ, וּמִלָּה הֲוָה אָטִים בְּלֹא קוֹל, כַּד אָתָא מֹשֶׁה, אָתָא קוֹל. וּמֹשֶׁה הֲוָה קוֹל בְּלֹא מִלָּה, בְּגִין דַּהֲוָה בְּגָלוּתָא, וְכָל זִמְנָא דְּדִבּוּר הֲוָה בְּגָלוּתָא, מֹשֶׁה אָזִיל קָלָא בְּלָא דִּבּוּר, וְהָכִי אָזִיל עַד דְּקָרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי, וְאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא, אִתְחַבָּר קָלָא בְּדִבּוּר, וּכְדֵין מִלָּה מַלִּיל, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כ, א): וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְדֵין, מֹשֶׁה אִשְׁתְּכַח שְׁלִים בְּמִלָּה כְּדְקָא יָאוֹת, קוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא בְּשְׁלִימוּ.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אִתְרְעִים, דְּמִלָּה גָּרַע מִנֵּיהּ, בַּר הַהוּא זִמְנָא דְּמַלִּילַת לְאִתְרַעֲמָא עֲלוֹי, בְּזִמְנָא דִּכְתִיב (שְׁמוֹת ה, כג): וּמֵאָז בָּאתִי אֶל פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ, מִיַּד (שְׁמוֹת ו, ב): וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה. תָּא חֲזֵי דְּהָכִי הוּא דְּשָׁרָא מִלָּה לְמַלְּלָא וּפָסַק לָהּ, בְּגִין דְּעַד לָא מָטָא זִמְנָא דִּכְתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים וְגוֹ'. וּפָסַק וְאַשְׁלִים קָלָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'. בְּגִין דְּדִבּוּר הֲוָה בְּגָלוּתָא, וְלָא מָטָא זִמְנָא לְמַלְּלָא.

בְּגִינֵי כָּךְ, מֹשֶׁה לָא הֲוָה שְׁלִים מִלָּה בְּקַדְמִיתָא, דְּאִיהוּ קוֹל, וְאָתֵי בְּגִין דִּבּוּר, לְאַפָּקָא לֵיהּ מִן גָּלוּתָא. כֵּיוָן דְּנָפַק מִן גָּלוּתָא, וְאִתְחַבָּרוּ קוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא בְּטוּרָא דְּסִינַי, אִשְׁתְּלִים מֹשֶׁה וְאִתְסִי, וְאִשְׁתְּכַח כְּדֵין קוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא בְּשְׁלִימוּ.

תָּא חֲזֵי, כָּל יוֹמִין דַּהֲוָה מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, דְּבָעָא לְאַפָּקָא מִלָּה מִן גָּלוּתָא, לָא מַלִּיל מִלָּה, דְּאִיהוּ דִּבּוּר. כֵּיוָן דְּנָפַק מִן גָּלוּתָא, וְאִתְחַבָּר קוֹל בְּדִבּוּר, הַהוּא מִלָּה דְּאִיהוּ דִּבּוּר, אַנְהִיג וְדָבַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל לָא מַלִּיל, עַד דְּקָרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי, וּפָתַח בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָכִי אִתְחָזֵי. וְאִי תֵּימָא (שְׁמוֹת יג, יז): כִּי אָמַר אֱלֹקִים פֶּן יִנָּחֵם הָעָם, לָא כְּתִיב כִּי דִּבֵּר, אֶלָּא כִּי אָמַר, דְּאִיהוּ רְעוּתָא דִּלְבָּא בַּחֲשָׁאי, וְהָא אוֹקִימְנָא.

הודפס
לעילוי נשמת
עומר רחמים בן
סלימה ומנחם ז"ל
נלב"ע
כ"ה שבט תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת צו

ד	יום **ראשון**	עלות השחר (72 דק) ... 4:27 נץ החמה ..... 5:39 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:57 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:42	סו"ז תפילה ..... 9:43 חצות היום ..... 11:45 שקיעה ..... 5:50 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:03	**22** **ליימוד יומי:** **בבלי:** מנחות ע **ירושלמי:** קידושין ז **תוספתא:** שבת ז **נ"ך:** דניאל יב **משניות:** יומא ז **זהר:** שמות א עמ' סג-סד
ה	יום **שני**	עלות השחר (72 דק) ... 4:26 נץ החמה ..... 5:38 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:56 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:41	סו"ז תפילה ..... 9:42 חצות היום ..... 11:45 שקיעה ..... 5:51 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:04	**23** **ליימוד יומי:** **בבלי:** מנחות עא **ירושלמי:** קידושין ח **תוספתא:** שבת ח **נ"ך:** עזרא א **משניות:** יומא ח **זהר:** שמות א עמ' סה-סו
ו	יום **שלישי**	עלות השחר (72 דק) ... 4:25 נץ החמה ..... 5:37 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:55 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:41	סו"ז תפילה ..... 9:42 חצות היום ..... 11:44 שקיעה ..... 5:51 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:04	**24** **ליימוד יומי:** **בבלי:** מנחות עב **ירושלמי:** קידושין ט **תוספתא:** שבת ט **נ"ך:** עזרא ב **משניות:** סוכה א **זהר:** שמות א עמ' סז-סח
ז	יום **רביעי**	עלות השחר (72 דק) ... 4:24 נץ החמה ..... 5:36 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:54 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:40	סו"ז תפילה ..... 9:41 חצות היום ..... 11:44 שקיעה ..... 5:52 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:05	**25** **ליימוד יומי:** **בבלי:** מנחות עג **ירושלמי:** קידושין י **תוספתא:** שבת י **נ"ך:** עזרא ג **משניות:** סוכה ב **זהר:** שמות א עמ' סט-ע
ח	יום **חמישי**	עלות השחר (72 דק) ... 4:22 נץ החמה ..... 5:34 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:53 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:39	סו"ז תפילה ..... 9:41 חצות היום ..... 11:44 שקיעה ..... 5:53 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:06	**26** **ליימוד יומי:** **בבלי:** מנחות עד **ירושלמי:** קידושין יא **תוספתא:** שבת יא **נ"ך:** עזרא ד **משניות:** סוכה ג **זהר:** שמות א עמ' עא-עב
ט	יום **שישי** הדלקת נרות (40 דק): 6:13 (20 דק): 6:33	**תחילת שעון קיץ** עלות השחר (72 דק) ... 5:21 נץ החמה ..... 6:33 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:52 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:38	סו"ז תפילה ..... 10:40 חצות היום ..... 12:43 שקיעה ..... 6:53 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:06	**27** **ליימוד יומי:** **בבלי:** מנחות עה **ירושלמי:** קידושין יב **תוספתא:** שבת יב **נ"ך:** עזרא ה **משניות:** סוכה ד **זהר:** שמות א עמ' עג-עד
י	**שב"ק** מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:07	**שבת הגדול פרשת צו** עלות השחר (72 דק) ... 5:20 נץ החמה ..... 6:32 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:52 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:37	סו"ז תפילה ..... 10:39 חצות היום ..... 12:43 שקיעה ..... 6:54 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:07	**28** **ליימוד יומי:** **בבלי:** מנחות עו **ירושלמי:** קידושין יג **תוספתא:** שבת יג **נ"ך:** עזרא ו **משניות:** סוכה ה **זהר:** שמות א עמ' עה-עו

חֹדֶשׁ נִיסָן הוּא חֹדֶשׁ הַמְסֻגָּל מְאֹד לִגְאֻלַּת הַנֶּפֶשׁ בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת, וְכָל אֶחָד מְקַבֵּל
אָז כֹּחַ עֶלְיוֹן מְיֻחָד אֲשֶׁר עַל יָדוֹ יָכוֹל לִזְכּוֹת לָצֵאת מִגְּלוּתוֹ הַפְּרָטִית
וְלִזְכּוֹת לִגְאֻלַּת הַנֶּפֶשׁ ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)